

ÇOCUĞUMA "DERS ÇALIŞ" DEMEDEN DERS ÇALIŞMASINI NASIL DESTEKLERİM?

Her veli, çocuğunun eğitim hayatında başarılı olmasını ve hedeflerine ulaşmasını ister. Ancak özellikle sınav dönemlerinde, **"Çocuğuma nasıl destek olmalıyım?"** sorusunun cevabını bulmak her zaman kolay değildir. İyi niyetle yapılan fazla müdahaleler öğrencinin üzerinde baskı oluşturabilirken, doğru şekilde sunulan destek çocuğun motivasyonunu artırarak ders çalışma sürecini daha verimli hale getirebilir.

Çocuğa verilen destek, yalnızca onu ders çalışmaya yönlendirmekten ibaret değildir. Öncelikle çocuğun ihtiyaçlarını ve zorlandığı noktaları fark etmek, ardından onun için düzenli ve uygun bir çalışma ortamı oluşturmak gerekir. Bunun yanında başarı konusunda gerçekçi beklentiler belirlemek ve çocuğun gösterdiği çabayı takdir etmek de büyük önem taşır.

Özellikle LGS ve YKS gibi öğrencilerin gelecek planlarında önemli bir yere sahip olan sınavlara hazırlık sürecinde ailelerin yaklaşımı belirleyici olabilir. **Bu dönemde velinin görevi, çocuğu sürekli kontrol etmek ya da ders konusunda baskı kurmak yerine ona rehberlik etmek, ihtiyaç duyduğunda yanında**

olmak ve sürecin daha sağlıklı ilerlemesine yardımcı olmaktır. Unutulmamalıdır ki öğrencinin başarısında yalnızca çalışma süresi değil, kendisini güvende ve desteklenmiş hissetmesi de önemli bir etkidir.

Çocukların akademik yaşamında başarılı olabilmeleri kadar, **kendi sorumluluklarını fark etmeleri, zamanlarını planlayabilmeleri, başladıkları bir işi sürdürebilmeleri ve karşılaştıkları güçlüklerle başa çıkabilmeleri** de önemlidir.

Ebeveynler olarak çoğu zaman çocuğumuzun ders çalışmasını sağlamak amacıyla hatırlatmalarda bulunur, çalışma sürecini takip eder ve gerektiğinde müdahale ederiz. Ancak sürekli hatırlatmak, kısa vadede çocuğun çalışmasını sağlasa da uzun vadede çalışma sorumluluğunun ebeveyn tarafından yönetilmesine neden olabilir.

Buradaki temel hedef, çocuğu sürekli ders çalışmaya yönlendirmek değil;

zaman içerisinde kendi öğrenme sürecini yönetebilen, sorumluluk alabilen ve akademik çalışmalarını bağımsız biçimde sürdürebilen bir birey olmasına destek olmaktır.

ÖNCELİKLE ÇOCUĞUNUZUN İHTİYACINI ANLAYIN

Her öğrencinin ders çalışma alışkanlığı, karşılaştığı zorluklar ve onu motive eden unsurlar birbirinden farklıdır. Bazı öğrenciler düzenli bir çalışma rutini oluşturmakta zorlanırken, bazıları dikkatini uzun süre derse veremeyebilir. Kimi öğrenciler ise başarısız olma endişesi nedeniyle ders çalışmaktan uzaklaşabilir. Bu nedenle çocuğunuzun ders çalışmakta zorlandığını gördüğünüzde, bunu hemen "tembellik" olarak değerlendirmek yerine altında yatan nedeni anlamaya çalışmak önemlidir. Belki de çocuğunuzun yaşadığı sorun kaygı, plansızlık, motivasyon eksikliği, kararsızlık ya da kendine olan güveninin azalmasıdır. Veliler için bu süreçte en önemli noktalardan biri, çocuklarıyla kurdukları iletişim dilidir. Eleştiren ve suçlayan bir yaklaşım yerine, onu anlamaya yönelik sorular sormak çok daha sağlıklı sonuç verir. Örneğin, "Neden ders çalışmıyorsun?" demek yerine, **"Ders çalışırken seni en çok zorlayan şey ne?"** veya **"Sana nasıl yardımcı olabilirim?"** gibi sorular yöneltmek, çocuğun kendini daha rahat ifade etmesini sağlar. Çocuğunuzun anlamaya çalıştığınızda, yalnızca ders başarısına değil, onun duygusal ihtiyaçlarına da destek olmuş olursunuz. **Unutmayın; doğru desteği verebilmenin ilk adımı, önce çocuğunuzun ne yaşadığını anlamaktır.**

"NEDEN DERS ÇALIŞMIYORSUN?" SORUSUNUN ALTINDA NE OLABİLİR?

Bir çocuğun ders çalışmayı ertelemesi ya da çalışmaya karşı isteksiz görünmesi her zaman sorumsuzluk anlamına gelmez. Bazen çocuk konuyu anlamadığı, nereden başlayacağını bilemediği, görevi gözünde büyüttüğü veya başarısız olmaktan çekindiği için çalışmayı erteliyor olabilir. Bunun yanında gün içerisindeki yoğunluk, yorgunluk, dikkatini sürdürmekte yaşadığı güçlükler veya çalışma alışkanlığının henüz yeterince gelişmemiş olması da etkili olabilir. Bu nedenle davranışın yalnızca görünen kısmına odaklanmak yerine, davranışın altında yatan ihtiyacı anlamaya çalışmak önemlidir. "Neden çalışmıyorsun?" sorusu çocuğu savunmaya yöneltebilirken, **"Başlamayı zorlaştıran bir şey var mı?"** sorusu onun yaşadığı güçlüğü ifade etmesine alan açabilir. Öncelikle çocuğu anlamaya çalışmak, ardından çözüm üretmek daha sağlıklı bir iletişim kurulmasını sağlar.

ÇALIŞMA DÜZENİNİ BİRLİKTE OLUŞTURUN

Çalışma alışkanlığının gelişmesinde düzenli ve öngörülebilir bir günlük rutin önemli bir yere sahiptir. Çocuğun her gün yeniden ne zaman ders çalışacağını düşünmek zorunda kalması yerine, okuldan sonraki zamanın genel akışının birlikte planlanması süreci kolaylaştırabilir. Elbette her çocuğun ihtiyaçları farklıdır; bu nedenle herkes için aynı çalışma programının uygulanması doğru değildir. **Önemli olan çocuğun dinlenme, oyun, sosyal etkinlik ve çalışma zamanlarının dengeli biçimde planlanmasıdır.** Hazırlanan programın çocuğun gerçek yaşamına uygun olması da oldukça önemlidir. **Uygulanamayacak kadar yoğun bir program hazırlamak, çocukta başarısızlık hissini artırabilir.** Bunun yerine daha gerçekçi, esnek ve sürdürülebilir bir düzen oluşturulmalıdır. Çocuğun zaman içerisinde bu rutini kendi başına takip edebilmesi, sorumluluk kazanması açısından önemli bir adımdır.

BÜYÜK GÖREVLERİ KÜÇÜK ADIMLARA AYIRMASINA YARDIMCI OLUN

Çocukların bazen ders çalışmaya karşı isteksiz görünmelerinin temelinde görevin büyüklüğü olabilir. Özellikle birden fazla ödevin veya çalışılması gereken birkaç konunun olduğu durumlarda çocuk nereden başlayacağını bilemeyebilir ve bu nedenle çalışmayı erteleyebilir. Böyle zamanlarda bütün görevleri bir anda tamamlamasını beklemek yerine, çalışmayı daha küçük ve ulaşılabilir parçalara ayırmasına yardımcı olmak faydalı olabilir. Örneğin "Bugün bütün matematiği bitirmelisin." demek yerine **"Önce hangi konudan başlamak istersin?"** şeklinde yaklaşmak çocuğun süreci daha yönetilebilir görmesini sağlayabilir. Burada önemli olan, çocuğun yerine plan yapmak değil, planlama becerisini geliştirmesine rehberlik etmektir. **Zaman içerisinde çocuk, büyük bir görevle karşılaştığında bunu kendiliğinden küçük adımlara ayırmayı öğrenebilir.**

ÇOCUĞUNUZUN YERİNE DEĞİL, YANINDA OLUN

Çocuk ders çalışırken zorlandığında ebeveyn olarak hemen devreye girip sorunun cevabını söylemek veya görevi onun yerine tamamlamak isteyebiliriz. Ancak öğrenme sürecinin önemli bir parçası da çocuğun zorlanmasına, düşünmesine ve farklı çözüm yollarını denemesine fırsat vermektir. Çocuğun bir soruyu yapamaması, hemen yetişkinin çözmesi gereken bir problem olarak görülmemelidir. Bunun yerine **"Bu soruda senden ne isteniyor?"**, **"Buna benzer bir soruyu daha önce çözmüş müydün?"** veya **"Sence ilk olarak nereden başlayabilirsin?"** gibi sorularla düşünme süreci desteklenebilir. Elbette çocuk ihtiyaç duyduğunda yardım almak istemeli ve ebeveyn bu desteği sağlamalıdır. Ancak verilen desteğin temel amacı cevabı sunmak değil, çocuğun cevaba ulaşabilme becerisini geliştirmek olmalıdır. Böylece çocuk zaman içerisinde karşılaştığı akademik güçlüklerde yetişkinine bağımlı olmak yerine kendi çözüm yollarını aramayı öğrenir.

ÇALIŞMA SÜRECİNDEN ÇOK ÖĞRENME SÜRECİNE ODAKLANMAK

Çocuklarımızın ne kadar süre ders çalıştığı elbette takip edilebilir; ancak yalnızca çalışma süresine odaklanmak, öğrenmenin niteliğini gözden kaçırmamıza neden olabilir. Çocuğun saatlerce masada oturması, o süre boyunca etkili bir öğrenme gerçekleştirdiği anlamına gelmez. Bu nedenle zaman zaman "Bugün kaç saat çalıştın?" sorusu yerine **"Bugün hangi konuyu daha iyi anladın?", "Hangi bölüm sana zor geldi?"** veya **"Çalışırken sana ne yardımcı oldu?"** gibi sorular yöneltmek daha anlamlı olabilir. Bu sorular çocuğun yalnızca ders görevini tamamlamasını değil, kendi öğrenme sürecini fark etmesini de destekler. Böylece çocuk zaman içerisinde hangi yöntemlerle daha iyi öğrendiğini keşfetmeye başlayabilir.

BAŞARIYI YALNIZCA NOTLARLA DEĞERLENDİRMEMEK

Çocuklarımızın akademik başarısını değerlendirirken yalnızca sınav sonuçlarına ve notlarına odaklanmak yerine gösterdikleri çabayı, gelişimlerini ve öğrenme sürecindeki ilerlemelerini de fark etmek önemlidir. "Daha yüksek not almalısın." demek yerine, **"Bu konuda daha önce zorlanıyordun, şimdi daha rahat yapabildiğini görüyorum."** gibi gelişimi fark eden ifadeler kullanmak çocuğun kendisine olan güvenini ve motivasyonunu destekleyebilir. **Çocuğun çabasının görüldüğünü hissetmesi, yalnızca sonuca değil sürece de değer vermesini sağlayabilir.**

KIYASLAMAK YERİNE GELİŞİMİNİ FARK ETMESİNİ SAĞLAMAK

Her çocuğun gelişim hızı ve öğrenme süreci farklıdır. Bu nedenle çocuklarımızı kardeşleriyle, arkadaşlarıyla veya başka çocuklarla kıyaslamak yerine kendi gelişimlerine odaklanmalarını desteklemek önemlidir. "Arkadaşın bu kadar soru çözüyor, sen neden çözümüyorsun?" gibi karşılaştırmalar çocuğun motivasyonunu olumsuz etkileyebilir. Bunun yerine çocuğun kendi ilerlemesini fark etmesini sağlamak ve küçük gelişimlerini dahi görünür kılmak, öğrenme sürecine karşı daha olumlu bir tutum geliştirmesine yardımcı olabilir.

SONUÇ OLARAK

Çocuğumuza sürekli "Ders çalış." demek yerine, **onun ders çalışmasını kolaylaştıracak koşulları oluşturabilir, sorumluluk almasına fırsat verebilir, ihtiyaç duyduğunda yanında olabilir ve öğrenme sürecine rehberlik edebiliriz.**

Çünkü önemli olan çocuğun yalnızca bizim hatırlatmalarımızla ders çalışması değil; zaman içerisinde kendi sorumluluğunu alabilen, plan yapabilen, gerektiğinde yardım isteyebilen ve kendi öğrenme sürecini yönetebilen bir birey haline gelmesidir.